

1997 nr. 96 27. maí**[Lög um slátrun og sláturafurðir]¹⁾**¹⁾ L. 143/2009, 46. gr.

Tóku gildi 1. júlí 1997. Breytt með l. 82/1998 (tóku gildi 1. okt. 1998), l. 82/2002 (tóku gildi 1. júní 2002), l. 76/2005 (tóku gildi 1. jan. 2006), l. 167/2007 (tóku gildi 1. jan. 2008), l. 88/2008 (tóku gildi 1. jan. 2009 nema brákv. VII sem tók gildi 21. júní 2008), l. 143/2009 (tóku gildi 1. mars 2010 nema II.–IV. kafli sem tóku gildi 1. nóv. 2011 (utan 43. gr. í IV. kafla sem tók gildi 1. mars 2010) og 54. og 55. gr. og 9. efnismgr. 63. gr. sem tóku gildi 1. mars 2011; *EES-samningurinn*: I. og II. viðauki reglugerð 178/2002) og l. 126/2011 (tóku gildi 30. sept. 2011).

Ef í lögum þessum er getið um ráðherra eða ráðuneyti án þess að málefna svið sé tilgreint sérstaklega eða til þess vísað, er átt við **sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra** eða **atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti** sem fer með lög þessi.

I. kafli. Tilgangur, gildissvið o.fl.

■ **1. gr.** Tilgangur laga þessara er að tryggja svo sem kostur er gæði, heilnæmi og hollustu sláturafurða, að þær séu ómengaðar og framleiddar við fullnægjandi hreinlætisáðstæður, að þær séu metnar og flokkaðar eftir tegundum og gæðum og að merkingar og upplýsingar séu réttar.

■ **2. gr.** Lög þessi ná yfir:

- eldi og heilbrigði sláturdýra,
- slátrun, hlutun, úrbeiningu og vinnslu sláturafurða í sláturhúsum,
- framleiðslu á kjötvörum í sláturhúsum og vinnslustöðvum sem vinna sláturafurðir á erlenda markað,
- geymslu og flutning sláturafurða og aðstöðu og meðferð þeirra á útflutningsstað,
- heilbrigðis skoðun og rannsóknir á sláturdýrum og sláturafurðum,
- gæðamat, flokkun og merkingu á kjöti,
- heimasláturafurðir,
- villibráð sem fer til frekari vinnslu í kjötvinnslustöðvum.

■ **3. gr.** Merking orða er í lögum þessum sem hér segir:

Kjötmatmaður: Hver sá kjötmatmaður sem hefur fengið viðurkenningu [ráðuneytisins].¹⁾

Kjötskoðunarlæknir: Héraðsdýralæknir, eða annar dýralæknir samkvæmt ákvörðun [Matvælastofnunar],²⁾ sem annast kjötskoðun og heilbrigðiseftirlit í sláturhúsum og kjötvinnslustöðvum.

Kjötvinnslustöð: Hver sú aðstaða, tengd sláturhúsi, sem hefur verið löggilt til vinnslu sláturafurða eða til útflutningsafurða á erlenda markað.

Slátrari: Hver sá aðili sem hefur hlotið viðurkenningu [ráðuneytisins]¹⁾ til að starfa sem slátrari.

Sláturafurðir: Kjöt og slátur af öllum sláturdýrum.

Sláturdýr: Sauðfé, nautgripir, hross, svín, geitfé, hreindýr, alifuglar og önnur dýr sem sláttrað er til manneldis.

Sláturleyfishafi: Hver sá sem fengið hefur löggildingu á sláturhúsi.

Sláturúrgangur: Afurðir sem falla til við slátrun sláturdýra og ekki eru nýttar til manneldis.

Villibráð: Villt dýr sem ætluð eru til manneldis.

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ L. 167/2007, 65. gr.

■ **4. gr.** [Ráðherra]¹⁾ hefur yfirstjórn þeirra mála sem lög þessi taka til. [[Matvælastofnun]²⁾ skal vera [ráðherra]¹⁾ til aðstoðar og ráðuneytis um allt er lýtur að framkvæmd laganna.³⁾

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ L. 167/2007, 65. gr. ³⁾ L. 76/2005, 13. gr.

■ **[4. gr. a.** Lög nr. 93/1995, um matvæli, gilda um slátrun og sláturafurðir. Sama á við um reglugerðir sem settar eru með heimild í þeim lögum.]¹⁾

¹⁾ L. 143/2009, 42. gr.**II. kafli. Útbúnaður sláturhúsa og kjötvinnslustöðva.**

■ **5. gr.** Sláturdýrum, sem sláttra á til að flytja afurðirnar á erlenda markað eða til dreifingar og neyslu innan lands, skal sláttra í löggiltum sláturhúsum. Kæling og frysting afurðanna skal fara fram í viðurkenndum kælum og frystum og geymsla þeirra í viðurkenndum kæligeymslum og frystigeymslum.

□ [Ráðherra]¹⁾ löggildir sláturhús, kjötgeymslur og kjötvinnslustöðvar, að fengnum meðmælum [Matvælastofnunar],²⁾ ef húsín eru svo fullkomin að gerð og öllum útbúnaði að hægt sé þess vegna að fullnægja öllum kröfum um gæði, heilnæmi og hollustu afurðanna. Í löggildingu sláturhúss skal tilgreina hámarksdagsslátrun. Í sláturhúsum og kjötvinnslustöðvum skulu vera löggiltar vogir.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur reglugerð³⁾ um gerð og búnað sláturhúsa og kjötvinnslustöðva, lágmarkskröfur varðandi fyrirkomulag, hreinlæti og útbúnað þeirra, rekstur rannsóknastofa, reglur um notkun hreins- og sóthreinsiefna og eftirlit með heilsufari starfsfólks.

□ Eigendum lögbýla er heimilt að sláttra búfé sínu á sjálfu býlinu til eigin neyslu. [Ráðherra]¹⁾ getur sett reglur um töku og sendingu sýna til rannsókna úr þessum sláturdýrum og afurðum samkvæmt tillögum [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ L. 167/2007, 65. gr. ³⁾ Rg. 260/1980, sbr. 417/2002, 688/2002, 783/2011 og 562/2012. Rg. 461/2003, sbr. 449/2012. Rg. 489/2009.

■ **6. gr.** Hver sá sem hyggst sláttra dýrum sem lög þessi taka til í þeim tilgangi að dreifa afurðum skal senda [ráðuneytinu]¹⁾ umsókn um löggildingu aðstöðu til slátrunar, kælingar, frýstingar, vinnslu og geymslu sláturafurða. Hver sá sem hyggst byggja hús til slátrunar, úrvinnslu eða geymslu sláturafurða eða gera meiri háttar breytingar og endurbætur á slíkum húsum skal senda [ráðuneytinu]¹⁾ teikningar af húsunum og fá samþykki þess á þeim áður en framkvæmdir hefjast. Leita skal umsagnar [Matvælastofnunar]²⁾ um teikningarnar og fyrirhugaðar breytingar og endurbætur. Eftir löggildingu skulu kjötskoðunarlæknar annast árlega skoðun á sláturhúsum, kjötgeymslum og kjötvinnslustöðvum undir stjórn [Matvælastofnunar]²⁾ og samkvæmt reglum sem [stofnunin]³⁾ setur.

□ Ráðherra setur með reglugerð ákvæði um þekkingu og verkunnáttu verkstjóra og slátrara, en í hverju sláturhúsi skal að öðru jöfnu starfa maður með slátraramenntun.

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ L. 167/2007, 65. gr. ³⁾ L. 76/2005, 14. gr.

■ **7. gr.** Nú fullnægir sláturhús, kjötgeymsla eða kjötvinnslustöð eigi lengur skilyrðum fyrir löggildingu, og ber þá kjötskoðunarlækni sem eftirlitið hefur annast að skýra þeim sem sláturleyfi hefur og [Matvælastofnun]¹⁾ samstundis frá því. [Matvælastofnun]¹⁾ setur umráðamönnum hússins hæfilegan frest til að lagfæra það sem ábótavant er. Löggildingin fellur niður um stundarsakir ef eigi er bætt úr göllum innan frestsins. [Matvælastofnun]¹⁾ tilkynnir þá jafnframt ráðherra að slátrun á þeim stað skuli þá þegar stöðvuð úr hefur verið bætt.

¹⁾ L. 167/2007, 65. gr.

■ **8. gr.** [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð²⁾ ákvæði um flutning sláturafurða á markað, útbúnað flutningatækja og meðferð afurðanna í flutningi.

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ Rg. 461/2003, sbr. 449/2012.

■ **9. gr.** Slösuðum dýrum má sláttra utan sláturhúsa í samræmi við nánari reglur sem [ráðherra]¹⁾ setur að fengnum tillögum [Matvælastofnunar]²⁾ og í samræði við [þann ráðherra er fer með málefni dýraverndar].¹⁾

□ Ekki má koma með sýnilega sjúk dýr í sláturhús til förgunar, nema sérstakur klefi sé til þeirra nota einna í sláturhúsinu.

□ Sjálfdauðar skepnur eða afurðir af þeim má aldrei flytja í sláturdýr, kjötgeymslur eða kjötvinnslustöðvar.

□ Sláturdýr, sem komin eru í sláturhúsrétt, má eigi flytja þaðan til lífs heldur skal þeim slátrað, nema til komi leyfi [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ L. 167/2007, 65. gr.

III. kafli. Eftirlit.

■ **10. gr.** Sláturdýr mega ekki vera haldin sjúkdómi né bera leifar lyfja eða annarra aðskotaefna sem geta verið hættuleg heilsu neytenda.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð²⁾ ákvæði um:

a. rannsóknir og eftirlit sláturdýra til að tryggja heilbrigði og heilnæmi afurðanna,

b. söfnun gagna og nauðsynlega sýnatöku úr sláturdýrum heima á lögbylum til að kanna útbreiðslu sjúkdóma, smitefna og aðskotaefna, þar með talin vaxtaraukandi efni,

c. hvernig háttá skal sýnatöku úr sláturafurðum varðandi gerlamengun, lyfjaleifar, aðskotaefni og vaxtaraukandi efni,

d. heilbrigðisskoðun og merkingar á sláturdýrum og sláturafurðum og um meðferð afurðanna,

e. geymslu, meðferð og ráðstöfun á sýktum sláturafurðum og sláturúrgangi,

f. lágmarksreglur varðandi innra eftirlit sláturhúsa.

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ Rg. 650/2001. Rg. 461/2003, sbr. 449/2012. Rg. 1011/2011, sbr. 371/2012. Rg. 1012/2011. Rg. 1013/2011. Rg. 1014/2011, sbr. 214/2012. Rg. 30/2012. Rg. 41/2012, sbr. 356/2012, 1124/2013, 963/2014 og 987/2015. Rg. 211/2012. Rg. 212/2012, sbr. 370/2012. Rg. 217/2012. Rg. 303/2012. Rg. 369/2012. Rg. 371/2013. Rg. 372/2013. Rg. 661/2014. Rg. 167/2015, sbr. 354/2015, 421/2015 og 956/2015. Rg. 170/2015.

■ **11. gr.** [Heilbrigðisskoðun skal fara fram á öllum sláturdýrum áður en slátrað er. Skoðunina skal framkvæma innan 24 klukkustunda frá komu í sláturhús og innan 24 klukkustunda fyrir slátrun. Þá skal heilbrigðisskoðun á öllum sláturafurðum fara fram í sláturhúsinu áður en frekari vinnsla fer fram eða þær eru afhentar til dreifingar. Að skoðun lokinni skal merkja allar sláturafurðirnar samkvæmt reglugerð¹⁾ er [ráðherra]²⁾ setur um heilbrigðisskoðun og merkingu á sláturafurðum að fengnum tillögum Matvælastofnunar.

□ Fyrir eftirlit samkvæmt lögum þessum skulu sláturleyfishafar greiða eftirlitsgjald sem ekki er hærra en raunkostnaður við eftirlitið til að standa straum af eftirtöldum kostnaðarþáttum við eftirlitið:

a. launum starfsfólks sem sinnir störfum vegna eftirlits,

b. öðrum kostnaði vegna starfsfólks, þ.m.t. vegna aðstöðu, áhaldna, búnaðar, þjálfunar, ferðalaga og tengds kostnaðar,

c. kostnaði við greiningu á rannsóknastofu og sýnatöku.

□ Matvælastofnun framkvæmir viðbótareftirlit, þar á meðal rannsóknir, með sláturafurðum og sláturdýrum þegar tiltekin starfsemi eða afurðir sláturleyfishafa eða framleiðanda eru ekki taldar uppfylla þær almennu og eðlilegu kröfur sem gerðar eru til meðferðar eða heilbrigðis sláturafurða vegna vísbendinga um smitefni, mengun eða brot gegn heilbrigðis- eða starfsreglum eða skyldra atvika. Raunkostnað af viðbótareftirliti ber sláturleyfishafi eða framleiðandi, eftir því hvaða starfsemi sætir viðbótareftirliti. Framkvæma má viðbótareftirlit þrátt fyrir að sláturafurðir hafi þegar hlotið heilbrigðisvottun.

□ [Ráðherra]²⁾ er heimilt að setja reglugerð³⁾ um framkvæmd og inntak eftirlits og skal gefa út gjaldskrá fyrir

eftirlitið að fengnum tillögum Matvælastofnunar. Ráðherra skal kynna Landssamtökum sláturleyfishafa og Bændasamtökum Íslands efni og forsendur reglugerðar og gjaldskrár með a.m.k. eins mánaðar fyrirvara og óska eftir umsögnum þeirra. Hafi umsagnir þeirra ekki borið ráðherra að mánuði liðnum er honum þó heimilt að setja reglugerð og gjaldskrá án umsagna þeirra. Miða skal við að gjaldskrá verði gefin út með eins árs millibili og taki mið af rekstraruppgjöri eftirlits fyrir heilt rekstrarár.

□ Við gerð reglugerðar og gjaldskrár skal ráðherra taka tillit til eftirfarandi atriða:

a. hvers konar slátrun er um að ræða og viðkomandi áhættuþátta,

b. hagsmuna sláturleyfishafa með litla framleiðslu,

c. hefðbundinna aðferða við framleiðslu, vinnslu og dreifingu,

d. þarfa sláturleyfishafa með aðsetur á svæðum sem líða fyrir tilteknan landfræðilegar takmarkanir.

□ Eftirlitsgjald skal greiða samkvæmt framlögðum reikningi Matvælastofnunar. Innheimta má eftirlitsgjaldið með fjárnámi án undangengins dóms eða sáttar. Matvælastofnun er heimilt að krefjast dráttarvaxta af ógreiddri fjárkröfu vegna eftirlits frá og með gjalddaga fram að greiðsludegi. Einnig er heimilt að taka gjald vegna raunkostnaðar við sýnatöku og rannsóknir á sláturdýrum og afurðum sem slátrað er með heimild í 4. mgr. 5. gr.

□ Ákvæði þessarar greinar gilda eftir því sem við á um innheimtu gjalds fyrir eftirlit á landamærastöðvum með innflutningi frá ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins.

□ Þá skulu ákvæði þessarar greinar einnig gilda eftir því sem við á um eftirlitsgjöld Matvælastofnunar vegna eftirlits sem hún felur faggiltum aðilum að framkvæma samkvæmt lögum þessum.⁴⁾

¹⁾ Rg. 461/2003, sbr. 449/2012. ²⁾ L. 126/2011, 252. gr. ³⁾ Rg. 567/2012, sbr. 59/2013 og 842/2015. ⁴⁾ L. 143/2009, 43. gr.

■ **12. gr.** Kjötsskoðunarlæknir annast heilbrigðisskoðun og sér um að fram fari merking á kjöti og öðrum sláturafurðum. Ef nauðsyn krefur má fela heilbrigðisskoðun þessa öðrum sem í því skyni hafa næga þekkingu og þjálfun að mati [Matvælastofnunar],¹⁾ enda starfi þeir eingöngu undir stjórn kjötsskoðunarlæknis.

□ Kjötsskoðunarlæknir skal hafa eftirlit með því að fyllsta hreinlætis sé gætt í sláturhúsi, umgengni sé þrífaleg og afurðirnar óhreinast ekki eða sóttmengist. Hann skal hafa eftirlit með þrífum og sóttreinsun á byggingum og búnaði í sláturhúsum og í kjötvinnslustöðvum sem lög þessi ná til. Þá skal hann hafa eftirlit með meðferð afurða, svo sem kælingu, frýstingu, hlutun, brytjun, pökkun, merkingu og hleðslu flutningatækja.

□ Kjötsskoðunarlæknir skal fylgjast reglulega með innra eftirliti sláturhúsa og kjötvinnslustöðva.

¹⁾ L. 167/2007, 65. gr.

■ **13. gr.** . . .¹⁾

¹⁾ L. 143/2009, 44. gr.

IV. kafli. Meðhöndlun og heilbrigði sláturafurða.

■ **14. gr.** Sláturafurðir og unnar kjötvörur má ekki framleiða, selja eða afhenda ef afurðirnar eru óhreinar, mengaðar, skemmdar eða með annarlegri lykt eða útliti og hætta er á sýkingum eða eitrunum við venjulega neyslu þeirra.

□ Sláturafurðum, sem reynast spilltar eða sýktar svo að hætta getur stafað af til mannelis eða fóðurgerðar sam-

kvæmt ákvörðun kjötskoðunarlæknis, skal þegar í stað eytt samkvæmt reglum sem [ráðherra]¹⁾ setur.

□ [Ráðherra]¹⁾ getur fyrirskipað dreifingarbann, upptöku og eyðingu á vörum sem ekki uppfylla þær kröfur sem gerðar eru í lögnum eða reglum, settum samkvæmt þeim.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur reglugerð²⁾ um slátrun, kælingu, frystingu, hlutun, brytjun, pökkun, flutning og aðra meðferð sláturafurða.

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ Rg. 461/2003, sbr. 449/2012. Rg. 489/2009. Rg. 882/2010, sbr. 707/2014. Rg. 167/2015, sbr. 354/2015 og 956/2015.

V. kafli. Gæðamat sláturafurða.

■ **15. gr.** Kjötmatsmenn skulu meta allar sláturafurðir sem fluttar eru á erlendan markað eða til sölu innan lands og flokka og merkja eftir tegundum og gæðum. Þá gæta kjötmatsmenn þess, í samvinnu við kjötskoðunarlækni, að reglum um slátrun og sláturhús sé fylgt, einkum að því er varðar hreinlega og góða meðferð sláturafurða. Um störf og skyldur kjötmatsmanna skal ákveðið með reglugerð sem [ráðherra]¹⁾ setur. Sláturleyfishafar greiða allan kostnað af starfi kjötmatsmanna.

□ Heimilt er að óska eftir yfirmati á sláturafurðum og skal rökstudd beiðni þar um send [Matvælastofnun].²⁾

□ [Ráðherra]¹⁾ setur reglugerð um gæðamat, flokkun og merkingu á sláturafurðum að fengnum tillögum [Matvælastofnunar]²⁾ er hafi samráð við helstu hagsmunaaðila.

¹⁾ L. 126/2011, 252. gr. ²⁾ L. 167/2007, 65. gr.

■ **16. gr.** [[Matvælastofnun]¹⁾ samræmir mat og flokkun á sláturafurðum samkvæmt reglugerðum sem settar eru um þau efni. [Matvælastofnun]¹⁾ getur einnig, eftir því sem þörf er á, gert athugun á sláturafurðum sem ætlaðar eru til dreifingar innan lands eða á erlendan markað.²⁾

□ Til að standa straum af kostnaði við yfirmat samkvæmt lögum þessum skal innheimta sérstakt gjald. Gjald þetta, sem sláturleyfishafar greiða, skal vera 0,55 kr. á hvert kíló kjöts sem innvegið er í sláturhúsi. [Ráðherra]³⁾ er heimilt að kveða nánar á um innheimtu gjaldsins með reglugerð.

¹⁾ L. 167/2007, 65. gr. ²⁾ L. 76/2005, 17. gr. ³⁾ L. 126/2011, 252. gr.

VI. kafli. Ýmis ákvæði.

■ **17. gr.** Ráðherra setur, að fengnum tillögum [Matvælastofnunar],¹⁾ gjaldskrá²⁾ þar sem kveðið er á um leyfisgjöld fyrir kjötvinnslustöðvar og uppruna- og heilbrigðisvottorð

fyrir sláturafurðir sem seldar eru innan lands eða fluttar á erlendan markað. Við ákvörðun gjalda skal miða við að tekjur standi undir nauðsynlegum kostnaði við úttekt á kjötvinnslustöð og útgáfu heilbrigðisvottorða.

¹⁾ L. 167/2007, 65. gr. ²⁾ Rg. 567/2012, sbr. 59/2013 og 842/2015.

■ **[17. gr. a.** Ráðherra setur með reglugerð¹⁾ ákvæði um meðferð aukaafurða úr sláturdýrum sem skal vera í samræmi við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1774/2002, frá 3. október 2002, um heilbrigðisreglur um aukaafurðir úr dýrum sem ekki eru ætlaðar til manneldis.]²⁾

¹⁾ Rg. 108/2010, sbr. 216/2012, 395/2012 og 1249/2014. Rg. 120/2010. Rg. 121/2010. Rg. 122/2010. Rg. 123/2010. Rg. 124/2010. Rg. 125/2010. Rg. 126/2010. Rg. 127/2010. Rg. 489/2010. Rg. 564/2010. Rg. 565/2010. Rg. 606/2010. Rg. 169/2011. Rg. 261/2011. Rg. 820/2010. ²⁾ L. 143/2009, 45. gr.

■ **18. gr.** [Matvælastofnun]¹⁾ og kjötskoðunarlæknum skal hvenær sem er vera heimill aðgangur að húsnæði og fyrirtekjum þar sem sláturdýr eða afurðir þeirra eru geymd og skulu þeim veittar allar nauðsynlegar upplýsingar vegna eftirlits og rannsókna sem óskað er á grundvelli laga þessara.

¹⁾ L. 167/2007, 65. gr.

■ **19. gr.** Óheimilt er að flytja úr landi sláturafurðir sem ekki uppfylla kröfur innflutningslandsins um heilbrigði, gæði, umbúðir og merkingar.

■ **20. gr.** Ráðherra er heimilt að afturkalla löggildingu ef sláturleyfishafi brýtur gegn ákvæðum laga þessara eða reglugerða, settra samkvæmt þeim, m.a. ef sláturleyfishafi stendur ekki skil á gjöldum skv. 11., 16. og 17. gr.

VII. kafli. Refsiákvæði og gildistaka.

■ **21. gr.** Brot gegn lögum þessum, reglugerðum og fyrirmælum, settum samkvæmt þeim, varða sektum eða [fangelsi allt að 2 árum]¹⁾ ef sakir eru miklar.

□ ...²⁾

¹⁾ L. 82/1998, 240. gr. ²⁾ L. 88/2008, 233. gr.

■ **22. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1997. ...

Ákvæði til bráðabirgða.

■ **I.** Reglugerðir, auglýsingar og önnur fyrirmæli sett samkvæmt lögum nr. 30/1966, með síðari breytingum, skulu halda gildi sínu að svo miklu leyti sem þau stangast ekki á við lög þessi þar til nýjar reglugerðir, auglýsingar eða önnur fyrirmæli hafa öðlast gildi.

■ **II.** ...